

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum vita actiua sit nobilior quàm contemplatiua, an
econuerso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

minum magis debet dici actiua quam contemplatiua, sed hoc est æquiuocè cum vita actiua prius exposita, quia illa ordinatur, ut homo in seipso bonus fiat, hæc autem ordinatur ad hoc ut homo in seipso factus bonus bonitatem in alios diffundat verbo pariter & exemplo.

3 Ad Primum arguitur, patet responso quod per actiuam & contemplatiuam non diuiditur vita absolute, sed solum vita humana virtuosa, per quam aliquis in seipso bene disponitur.

9 Per idem patet ad secundum, quia vita voluptuosa non est etiam virtuosa, & ideo non cadit sub prædicatione diuisione.

10 Ad tertium dicendum quod beatus Augustinus forte intendit ponere tertium modum viuendi, prout ex posuimus, qui pertinet ad rectores & pastores aliorum qui debent non solum in seipsis esse perfecti in vita actiua & contemplatiua, sed debent etiam alios perficere.

11 A V C Toritates autem Bedæ & Gregorius loquuntur de vita actiua & contemplatiua, per quas homo perfectur in seipso solum.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vita actiua vita fit contemplatiua melior, an contra.

Thom. 2. 2. q. 182.

Dicendum quæritur de comparatione vite actiue ad contemplatiuam, circa quod duo quærentur. Primum est, quæ sit nobilior, seu melior. Secundum est, quæ sit maioris meriti, videlicet an actiua an contemplatiua. Ad primum sic proceditur, & arguitur quod actiua sit nobilior & perfectior quæ contemplatiua, quia bonum gentis diuinius est quæ bonum vnus hominis, sed vita contemplatiua est bonum vnus hominis, vita autem actiua est bonum gentis: ergo vita actiua est melior quam contemplatiua.

2 Item nihil est diuinius quam dei cooperatorem fieri (ut dicit Dionysius 3. ca. coelestis Hierarchie.) Sed homo efficitur cooperatorem dei per exercitium vite actiue, per quod studet homines in deum reducere, ergo illud est diuinitisimum & nobilissimum.

3 Item maius bonum non est dimittendum propter minus, sed e conuerso. Sed vita contemplatiua dimittitur propter actiuam, ut patet de religiosis, quum transferuntur ad statum prælationis, ergo vita contemplatiua non est melior actiua, sed e conuerso.

4 **IN CONTRARIUM** est, quod dicitur Luc. 10. Maria optimam partem elegit. Elegit autem contemplatiuam sicut Martha actiuam, ergo contemplatiua est melior quam actiua.

5 **RESPONSI O.** Vita actiua potest dupliciter accipi (ut patet ex dictis in præcedente quaestione.) Vno modo dicitur vita actiua per quam homo intrat passionibus moderandis in seipso, & actibus regulandis. Alio modo dicitur vita illa per quam homo existens in seipso bonus nititur diffundere bonitatem in alios. Si ergo comparetur vita actiua primo modo dicta ad vitam contemplatiuam, aut cõparatur secundum suum totum ambitum, aut solum prout homini conueniunt, sic comparatur secundum suum totum ambitum, sic clarum est quod vita contemplatiua est perfectior & nobilior quæ actiua vita. Quia vita secundum quam Deus & angeli beati viuunt est contemplatiua, & constat quod illa est nobilior & perfectior quæ quæcumque vita actiua, per quam homo studet esse bonus in seipso moderando passiones, & regulando actiones, ergo &c. Si autem hæc duæ vite comparentur inter se prout soli homini conueniunt, adhuc potest esse dupliciter. Vno modo accipiendo hominem prout est, secundum quemlibet statum, videlicet vitæ & patriæ: & sic adhuc clarum est quod vita contemplatiua nobilior est & perfectior quæ vita actiua. Quia vita patriæ est solum contemplatiua secundum illud quod dicit beatus Augustinus de Ciuitate dei, aduocabimus & videbimus, videbimus & amabimus, amabimus & laudabimus, ecce quid erit in fine sine fine: vita autem actiua non est nisi in præsentibus: & constat quod vita patriæ beata perfectior est & nobilior quæ vita præsentis cum ista ordinetur ad illam sicut ad finem. In illa etiã ponitur summa beatitudinis nostræ consistere, quare &c.

6 Si autem comparentur solum secundum quod conueniunt homini in statu præsentis vite mortalis, adhuc po-

teit hoc esse dupliciter, quæ vel potest attendi talis cõparatio secundum Philosophos qui ignorauerunt futuram vitam, aut secundum fideles Theologos, si primo modo sic dicendum est quod vita contemplatiua est nobilior & perfectior quæ vita actiua. Vita tamẽ actiua est magis necessaria. Quod patet, quia illa operatio est nobilior & perfectior, quæ est circa nobilior obiectum, & certiori modo, ut patet ex principio libri de Anima. Sed operatio intellectus speculari, in qua consistit vita contemplatiua, est circa nobilior obiectum, & nobiliori modo quæ operatio intellectus practici, in qua consistit vita actiua. Nam obiecta operationis speculari intellectus sunt Deus & substantiæ separatae, & res alię naturales, obiecta verò intellectus practici sunt passiones & operationes humane, quæ non sunt tantę nobilitatis, nec tantã certitudinem, inõ maximam varietatem & incertitudinẽ. Vnde in eis fatuum est ponere certitudinẽ demonstratiuam, sed sufficiunt persuasiones probabiles, ut patet ex. i. Erhi & aliis pluribus locis: ergo vita contemplatiua est nobilior & perfectior quæ vita actiua. Verumtamen actiua est magis necessaria & magis debita, quia homo naturaliter est animal ciuile, ut dicitur. i. Poli. Et ideo magis est necessarium & debitum quod homo bene se habeat secundum vitam ciuilem seu actiuam quam secundum vitam contemplatiuam, propter quod peior est vitiosus in moribus existens magnus Philosophus, quæ virtuosus in moribus ignarus, vel errans in contemplatione philosophiæ.

7 Loquendo autem secundum theologos adhuc vita contemplatiua est nobilior quæ actiua, non solum propter rationem quæ prius est adducta, sed etiam quia vita contemplatiua est quedã prælibatio seu pregratio vite future beatæ: vita tamen actiua est magis necessaria, supposita tamẽ fide, quia agibilia passim occurrunt homini, in quibus oportet eum virtuose agere, & mandata diuina seruare. Alioquin deuiat à statu salutis æternę, ad quam tota vita præfens siue practica, siue speculatiua ordinatur: siue contemplatione autem, aut cum modica contemplatione acquiritur salus, sufficit enim Christiano ad salutem obseruatio mandatorum cum credulitate eorum quæ per fidem nobis tradita sunt.

8 Si autem loquamur de vita actiua, quæ non consistit solum in moderando proprias passiones, & regulando actiones proprias. Sed consistit in hoc, quod homo bonus in seipso existens secundum vitam tam dictã nititur bonitate in alios diffundere, sicut exigit status prælatorum & rectorum. Sic dicendum est quod talis vita actiua est nobilior & perfectior quam quæcumque contemplatiua huius vite. Quod patet tripliciter. Primo, quia illa vita est perfectior & nobilior quæ nobilior ordinatur ad perfectionem. Sed vita actiua prædicto modo accepta nobilior ordinatur ad perfectionem quam vita contemplatiua, ergo est nobilior & perfectior. Minor probatur, quia ad effectum nobilior ordinatur agens quæ patiens, tam secundum Philosophos quæ secundum sanctos, sed ad perfectionem ordinatur talis vita actiua per modum agētis & influentis, omnis autem alia vita ordinatur ad perfectionem per modum patientis & in se recipientis, ergo talis vita actiua est simpliciter perfectior & nobilior quam quæcumque alia. Secundo sic, illa vita est perfectior quæ supponit personam magis perfectam. Sed vita actiua prædicto modo accepta supponit personam magis perfectam quæ quæcumque alia vita, ergo est perfectior & nobilior. Minor probatur, quia talis vita actiua præsupponit quantum est ex conditione sua personam perfectam in vita contemplatiua & actiua singulari, ut dicit Gregorius in Pastor. quod rector debet esse actione præcipuus & præ cunctis contemplatione suspensus.

Nulla autem alia vita supponit sic perfectam personam, ergo talis vita actiua est perfectior & nobilior quam vita contemplatiua. Tertio sic, status doctorum est perfectior & nobilior quæ status discipulorum, secundum illud Luc. 6. Non est discipulus supra magistrum: vbi minus dicit & plus significat, quasi diceret discipulus debet esse sub magistro, sicut imperfectus sub perfecto. Sed vita actiua qualis dicta est, est vita doctorum & regentium alios, vita autem alterum est vita discipulorum, siue sint contemplatiui siue actiui, ergo talis vita actiua est nobilior & perfectior quam vita contemplatiua vel actiua singularis.

AD Primum argu. patet responso ex iam dictis, procedit enim de vita actiua quæ ordinat ad diffundendum bonitatem in alios. Talis enim est bonum gentis, nõ autem vita actiua singularis per quam homo solum bene disponitur in seipso moderando proprias passiones, & regulando proprias actiones.

Ad secundum argumentum patet per idem.

Ad tertium argu. dicendum est quod vita contemplatiua nõ dimittitur propter actiua singularem quando religiosus efficitur prælator, sed propter actiua quæ est aliorum regitiua & instructiua sicut est de vita quam requirit status prælatorum, & ideo talis actiua est melior quam simplex contemplatiua, nec tamen propter talem vitam actiua dimittitur contemplatiua, imò viuens secundum hanc vitam debet esse perfectus in seipso quantum ad vitam contemplatiuam & actiua singularem, licet oporteat eum quandoq; intermittere actum contemplationis propter necessitates regiminis aliorum.

12. A Rgumentum etiam illud nõ bene procedit quia magis bonum minus necessarium est dimittendum propter minus bonum magis necessarium sicut philosophari cum sit melius quod dicitur, tamen a paupere & egente victu dimittendum est philosophari propter ditari. Et per hunc modum vita contemplatiua quamuis nobilior debet omitti propter necessitate vite actiue etiam singularis.

13. AVCTORITAS Domini Luc. 10. vbi præfertur vita contemplatiua Mariæ vite actiue ipsius Mar. loquitur de vita actiua & contemplatiua singulari.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum vita actiua sit maioris meriti quam contemplatiua.

Tho. 2. 2. q. 182. ar. 2.

AD Tertium sic proceditur. Et videtur quod vita actiua sit maioris meriti quam contemplatiua, quia secundum Grego. super Ezech. Nullum sacrificium est magis Deo acceptum quam zelus animarum. Sed operatio vite actiue per quam aliquis studet salutem proximorum magis pertinet ad zelum animarum quam opera vite contemplatiue, ergo ipsa sunt Deo magis accepta quare & magis meritoria.

2. Item illud est magis meritorium cui maior debetur merces, quia meritum correspondet premio & eoduerso. Sed vite actiue debetur maior merces quam contemplatiue, ergo &c. Probatio minoris, quia labori commensuratur merces secundum illud. 1. ad Cor. 3. Vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. Sed in operibus vite actiue est maior labor quam in operibus contemplatiue vite, quare &c.

3. IN CONTRARIUM est quod dicit Greg. 6. Moral. magna sunt vite actiue merita, sed contemplatiue potiora.

4. RESPONSI O. Sicut dictum fuit in. 2. lib. meritum proprie dictum nõ est inter hominem & Deum sicut nec iustum proprie acceptum, Deus tamen ex liberalitate sua remunerat nostra bona opera, tam interiora quam exteriora. Ad rationem tamen meriti magis accedit opus per quod aliquid videtur redundare ab homine in Deum quam aliud opus quantumcumque sit bonum in se vt ibidem declaratum fuit dist. 42. Hoc supposito dicendum est quod vita actiua per quam homo bonus in se existens nititur bonitatem in alios diffundere est maioris meriti, quam vita contemplatiua vel actiua singularis. Quod patet, quia illa opera apud Deum sunt magis meritoria, per que plus redundat ab homine in Deum, quod cedit aliquo modo in bonum diuinum. Et hæc supponitur ex dictis in. 2. lib. Sed per opera vite actiue, per quam homo in se bonus existens nititur bonitatem in alios diffundere, qualis est vita prælatorum plus redundat in Deum, quod cedit aliquo modo in bonum diuinum quam per quæcumque alia opera, ergo opera talis vite actiue sunt maxime meritoria. Minor probatur, quia ad talem vitam actiuam pertinet docere fidem, & eam cum opus fuerit defendere non solum verbo sed factis, subeundo martyrium pro defensione fidei & gregis: pertinet etiam ad eam instruere populum de mandatis diuinis, & obseruantia eorum, & hæc aliquo modo cedunt in bonum diuinum non quoad Deum in seipso, qui bono-

2. d. 42. q. 3
de remuneratione
ratione.

rum nostrorum nõ indiget, sed secundum illam interpretationem, quia dicitur quod defensio causæ alicuius, cedit in bonum illius cuius est causæ, sic enim fides Christi defenditur per prædicationem, & per martyrium que pertinet ad talem vitam actiuam: per nulla autem opera vite contemplatiue vel actiue singularis cedit aliquid sic in bonum diuinum, quare &c.

5. Si autem cõparetur vita contemplatiua ad vitam actiuam singularem. Sic dicendum est quod duplex meritum est, quoddam respectu dimissionis pœnæ. Aliud respectu consecutionis gloriæ. Primo modo actiua est maioris meriti, quam contemplatiua. Cuius ratio est, quia pœna per penam recompensatur. Sed vita actiua est penalisior quam contemplatiua. Ergo per opera eius plus recompensatur de pœna nobis debita, quam per opera contemplatiue. Minor probatur, quia opera actiua consistunt in moderatione passionum per ieiunia & abstinentias, & similia que pœnosa sunt. Item in operibus misericordie, visitando inermos, pascendo famelicos & consimilibus que requirunt sumptus & pœnam, à quibus omnibus vita contemplatiua libera est, & nihilominus habet dulcedinem adiunctam, quare &c.

6. Respectu autem consecutionis gloriæ vita contemplatiua est maioris meriti quam actiua, quantum est ex genere sui actus. Cuius ratio est, quia meritum ex charitate pensatur: sed diligere deum secundum se ex charitate est magis meritorium, quam diligere proximum propter Deum: ergo illud quod directius pertinet ad dilectionem dei, magis est meritorium ex suo genere quam illud quod pertinet ad dilectionem proximi etiã propter deum. Vita autem contemplatiua directè & immediatè pertinet ad dilectionem dei, vita autem actiua ad dilectionem proximi, ergo ex suo genere vita contemplatiua est maioris meriti quam actiua. Potest tamen contingere ex parte hominis quod aliquis in operibus vite actiue plus mereatur quam alius in operibus vite contemplatiue, puta si aliquis tepidè insisteret operibus contemplatiuis. Alius autem feruenter insisteret operibus actiuis propter deum, ita quod propter abundantiam diuini amoris, vt eius voluntas impleatur propter gloriam dei interdum sustinet à dulcedine diuine cõtemplationis ad tempus separari.

7. Ad primum arg. dicendum quod zelus animarum pertinet ex officio ad vitam actiuam prælatorum, que est perfectior quam vita contemplatiua, & maioris meriti. Ad vitam autem actiuam singularem si pertineat ex zelo charitatis, per quem vniciusq; mandauit Deus de proximo suo non præfertur propter hoc meritum vite actiue merito vite contemplatiue. Sed præfertur quoad meritum zelus animarum omni sacrificio, & omni dono exteriorum rerum, cum enim ex charitate quilibet plus teneatur se diligere quam alium, magis acceptum est Deo quod aliquis primo ipsi Deo animam suam offerat, per opera contemplatiue quam alterius per opera vite actiue, sed vtrumque simul est Deo acceptabilis.

8. Ad aliud patet responso ex iam dictis. Maior enim merces debetur operibus vite actiue quam contemplatiue, quantum ad dimissionem pœnæ, sed nõ quantum ad consecutionem gloriæ, quantum est de genere actus vtriusque vite. Eodem modo est intelligenda autoritas beati Greg. 6. Moral. in oppositum allegata.

Sententia huius distinctionis. XXXVI.
in generali & speciali.

Solet etiam queri, vtrum virtutes. Prius egit Magister de habitibus virtutum & donorum. Hic agit de connexionem eorum. Et diuiditur in tres, quia primo ostendit virtutum connexionem. Et secundo earum æqualitatem ibi, vtrum pariter. Tertio ostendit charitatis excellentiam specialem ibi, cum duo sint præcepta. Secunda diuiditur in duas partes. Primo ponit opinionem vnam. Et secundo ponit aliam, quam reputat magis veram, & respondet ad rationem primæ opinionis. Secunda ibi, alii verius dicunt. Hæc est diuisio & sententia generaliter.

2. IN Speciali sic procedit. Et primo querit vtrum virtutes sint adeo connexæ, quod separari nõ possint, sed qui habeat vnam, habeat omnes. Et respondet secundum Hiero.

In. 2. d.
42. q. 3.